



Ministra Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

PATRONAT HONOROWY



Wydział Dziennikarstwa
Informacji i Bibliologii
Uniwersytet Warszawski

Ogólnopolska Konferencja Popularno-Naukowa

Bezpieczeństwo i higiena pracy w regulacjach prawnych i w praktyce

Warszawa, dn. 7 października 2024 r.

Patronat medialny



Budowlani

OGÓLNOPOLSKI MAGAZYN SPOŁECZNO-ZAWODOWY

2024/2025

**MAGAZYN
HUTNICZY**

**INFORMATOR
OCHRONY PRACY**

kwartalnik Stowarzyszenia Ochrony Pracy

wszop

Ogólnopolska Konferencja Popularno-
Naukowa pt. „Bezpieczeństwo i higiena
pracy w regulacjach prawnych i praktyce”
Stowarzyszenie Ochrony Pracy,
Warszawa, 7.10.2024 r.

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY JAKO OBSZAR WIEDZY, EDUKACJI I NAUKI

**Marcin Krause, Politechnika Śląska
Stowarzyszenie Ochrony Pracy,
Oddział Śląsko-Dąbrowski**

Plan prezentacji

- Wprowadzenie
- BHP jako obszar wiedzy
- BHP jako obszar edukacji
- BHP jako obszar nauki
- Podsumowanie

Wprowadzenie

Bezpieczeństwo i higienę pracy (bhp, BHP)

można rozpatrywać w różnych aspektach, m.in.:

- ***obszar wiedzy***, np.: akty prawne, normy techniczne, osiągnięcia nauki i techniki;
- ***obszar edukacji***, np.: podstawa programowa i zawód technik bhp, standard kształcenia i kierunek studiów;
- ***obszar nauki***, np.: obszar badawczy, specjalizacja lub specjalność naukowa.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

System ochrony pracy jako obszar systemu bezpieczeństwa państwa obejmuje m.in.:

- ***system prawny (prawna ochrona pracy)*** – Konstytucja RP, ustawy i akty wykonawcze, postanowienia układów zbiorowych pracy, porozumień zbiorowych, regulaminów i statutów (obejmuje m.in. podział na prawo ogólne, szczegółowe i wewnętrzne);

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

- **system organizacyjny (podmioty systemu ochrony pracy)** – podmioty państwowe, podmioty prywatne i podmioty pozarządowe (obejmuje m.in. podział na podmioty pełniące funkcje nadzoru, kontroli i doradztwa w zakresie ochrony pracy, w tym jednostki edukacyjne, naukowe i konsultingowe w zakresie prawa pracy i bhp).

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

Prawna ochrona pracy obejmuje m.in. następujące obszary analizy:

- ***prawo ogólne*** – dotyczące wszystkich przedsiębiorstw i zakładów pracy, bez względu na rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej, rodzaj procesów pracy, grupę i rodzaj zagrożeń, grupę szczególnego ryzyka (np. Kodeks pracy i ogólne przepisy bhp);

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

- ***prawo szczegółowe (w tym branżowe)*** – dotyczące poszczególnych rodzajów działalności, rodzajów procesów pracy, grup i rodzajów zagrożeń, grup szczególnego ryzyka;
- ***prawo wewnętrzne (wewnątrzzakładowe)*** – dotyczące przedsiębiorstw i zakładów pracy, np.: układy zbiorowe pracy, regulaminy, statuty, zarządzenia, procedury, instrukcje.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

System organizacyjny tworzą następujące grupy podmiotów nadzoru, kontroli i doradztwa w zakresie ochrony pracy:

- ***podmioty państwowego nadzoru i kontroli nad warunkami pracy*** jako podmioty zewnętrzne, np.: Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Sanitarna, inne (IW, GUNB, UDT, PAA, PSP, WUG itp.);
- ***podmioty społecznego nadzoru i kontroli nad warunkami pracy*** jako podmioty zewnętrzne

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

- i/lub jednostki wewnętrzne pracodawcy, np.: związki zawodowe, społeczna inspekcja pracy, inni przedstawiciele;
- **podmioty kontrolne i doradcze działające na rzecz pracodawcy** jako jednostki wewnętrzne pracodawcy i/lub podmioty zewnętrzne, np.: służba bezpieczeństwa i higieny pracy, służba medycyny pracy, komisja bezpieczeństwa i higieny pracy, inne podmioty (w tym: służby, komisje, zespoły, inspektorzy, rzeczoznawcy).

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

System organizacyjny obejmuje następujące grupy podmiotów branży edukacji, nauki i konsultingu w zakresie ochrony pracy:

- ***jednostki naukowo-badawcze i badawczo-rozwojowe*** prowadzące działalność w zakresie ochrony pracy, np.: CIOP-PIB, IMP, GIG-PIB;
- ***uczelnie i instytuty naukowe*** prowadzące badania naukowe i proces kształcenia w zakresie ochrony pracy, np.: POLSL, WSZOP;

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

- **organizacje i stowarzyszenia zawodowe** prowadzące działalność w zakresie ochrony pracy (np. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Pracowników Służby BHP, SOP, PTErg);
- **inne organizacje i portale internetowe** prowadzące działalność w zakresie bhp lub prawa pracy, np. ISAP, PKN, EU-OSHA;
- **inne jednostki branży edukacyjnej i konsultingowej** w zakresie bhp lub prawa pracy, np.: SEKA, ODDK, WiP, ELAMED.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako system wiedzy obejmuje m.in. następujący podział (kryterium rodzaju informacji w zakresie systemu ochrony pracy):

- ***podstawy prawne jako informacja prawna*** – obowiązujące standardy prawne w zakresie ochrony pracy, np. prawo pracy tworzące przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy;

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy

- **normy techniczne jako informacja normalizacyjna** – zalecane standardy techniczne w zakresie ochrony pracy, np. zgodne z normami ISO, EN i IEC;
- **dobrze praktyki jako informacja branżowa** – zalecane osiągnięcia nauki i techniki w zakresie ochrony pracy, np. publikowane w wydawnictwach zwartych i ciągłych.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

Uczelnie prowadzące studia wyższe na kierunku „bezpieczeństwo i higiena pracy”:

- ***17 uczelni prowadzi 23 rodzaje studiów,***
w tym studia pierwszego stopnia (17)
i drugiego stopnia (6); 15 rodzajów studiów
prowadzonych w zakresie kierunku studiów
i 8 rodzajów studiów obejmujących
20 specjalności kształcenia;

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

- **7 uczelni prowadzi studia wyższe wyłącznie w zakresie specjalności kształcenia** (1 lub 2 rodzaje studiów): Akademia Humanitas, Akademia Nauk Stosowanych Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie, Kujawska Szkoła Wyższa we Włocławku, Politechnika Częstochowska, Politechnika Wrocławska, Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku, Wyższa Szkoła Pedagogiczno-Techniczna w Koninie;

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

- **10 uczelni prowadzi studia wyższe wyłącznie w zakresie kierunku studiów** (1 lub 2 rodzaje studiów): Akademia Nauk Stosowanych im. prof. Edwarda Lipińskiego w Kielcach, Akademia Pożarnicza, Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska w Radomiu, Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

- w Bydgoszczy, Uniwersytet Przyrodniczy
w Lublinie, Uniwersytet Radomski im.
Kazimierza Pułaskiego, Uniwersytet
Zielonogórski, Wyższa Inżynierska Szkoła
Bezpieczeństwa i Organizacji Pracy
w Radomiu, Wyższa Szkoła Ekonomiczna
w Białymstoku.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

Badano studia wyższe na kierunku studiów ***inżynieria bezpieczeństwa jako kierunku dedykowanego do służby bezpieczeństwa i higieny pracy*** – program nauczania obejmuje treści i efekty kształcenia w zakresie bhp; na życzenie absolwenta dokonuje się wpisu do suplementu dyplomu o uzyskaniu kwalifikacji w zakresie bhp.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

Uczelnie prowadzące studia wyższe na kierunku „inżynieria bezpieczeństwa”:

- ***12 uczelni prowadzi 17 rodzajów studiów*** zapewniających uzyskanie kwalifikacji w zakresie służby bhp, w tym studia pierwszego stopnia (11) i drugiego stopnia (6); 6 rodzajów studiów prowadzonych w zakresie kierunku studiów i 11 rodzajów studiów obejmujących 13 specjalności kształcenia;

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

- **2 uczelnie prowadzą studia wyższe jednocześnie w zakresie kierunku studiów i specjalności kształcenia** (2 lub 3 rodzaje studiów): Politechnika Poznańska, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu;
- **3 uczelnie prowadzą studia wyższe wyłącznie w zakresie kierunku studiów** (1 rodzaj studiów): Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki, Politechnika Lubelska, Politechnika Łódzka;

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji

- **7 uczelni prowadzi studia wyższe wyłącznie w zakresie specjalności kształcenia** (1 lub 2 rodzaje studiów): Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Politechnika Opolska, Politechnika Śląska, Politechnika Świętokrzyska, Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie.

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar nauki

Osoby deklaruujące specjalności naukowe w bazie Nauka Polska – Ludzie Nauki (wyłącznie samodzielni pracownicy nauki, odpowiednio liczba osób posiadających tytuł naukowy profesora i osób posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego):

- ***bezpieczeństwo i higiena pracy oraz specjalności pokrewne*** (25 i 34);
- ***inżynieria bezpieczeństwa oraz specjalności pokrewne*** (24 i 28).

Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar nauki

Najwięcej samodzielnych pracowników nauki (prof., dr hab.) w zakresie specjalności BHP oraz pokrewnych (najczęściej zadeklarowano 2: bezpieczeństwo pracy, bezpieczeństwo pracy w górnictwie) zidentyfikowano w 2 instytucjach:

- ***Politechnika Śląska w Gliwicach,***
- ***Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy w Katowicach.***

Podsumowanie

- Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar wiedzy: **system ochrony pracy, informacja prawna, normalizacyjna i branżowa** (baza ISAP, wyszukiwarki Wiedza i Sklep PKN-u)
- Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar edukacji: **system oświaty, system szkolnictwa wyższego i nauki** (systemy POL-on i RAD-on)
- Bezpieczeństwo i higiena pracy jako obszar nauki: **nieformalne specjalności naukowe** (baza Nauka Polska – Ludzie Nauki)